

Näringsdepartementet

Återrapportering enligt Villkorsbeslut för budgetåret 2016 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, 19 Regional tillväxt och 22 Kommunikationer

Återrapportering 1 – sammanfattning av verksamheten inom regional tillväxt

A. Sammanfattning av verksamheten inom regional tillväxt: Redovisning av de viktigaste prioriteringarna och insatserna i det regionala tillväxtarbetet under året, inklusive en bedömning av resultaten.

Nationella strategins prioritering 1 – Innovation och företagande

Mycket viktigt för det regionala tillväxtarbetet är de statliga regionalpolitiska medlen som används för medfinansiering av både regionala projekt och strukturfondsprojekt. Hur dessa har används redovisas i avsnitt C nedan. Region Jämtland Härjedalen tog 2015 fram en Innovationsstrategi som under 2016 har följts av ett innovationsprogram för att strukturera genomförandeprocessen.

Traditionellt är att ta fram ett handlingsprogram med förslag på aktiviteter och aktörer som är tänkta att utföra de eller vara ansvariga för en process. I vår nyskapandeprocess ville vi göra annorlunda. Vi skapade en regional arena för dialog om vilka frågor som är mest viktiga att samskapa kring utifrån vad den regionala utvecklingsstrateging lyfter fram och olika aktörers gemensamma behov och önskningar om samhällsutvecklingen. Innovationsprogrammet växte fram underifrån utifrån dialogen i dessa möten.

Då 2016 kan ses som det egentliga startåret då den nya programperioden 2014 – 2020 tog fart fanns ett uppdämt finansieringsbehov i regionen. Innebörden av det är att många stora projekt startades och företagsstöden var kraftigt eftersökta. Det har varit viktigt att kunna ge dessa injektioner men effekten är samtidigt att mycket av resurserna för kommande år är uppboundna i pågående projektverksamhet.

Under 2016 har beslut fattats om medfinansiering av 31 projekt till ett värde av 38 Mnkr. Ansökan om företagsstöd ökat i jämförelse med 2015 och totalt har 83,7 Mnkr beslutats. Antalet beslutade stöd uppgår till 81, varav 23 gäller företag i Östersunds kommun.

Projektet Etableringsfrämjande samverkan har under 2016 startat och levererat resultat. Sju företagsetableringar med 76 arbetstillfällen fördelat på 43 kvinnor och 33 män.

Andelen företagsamma personer (dvs personer med en aktiv F-skattsedel; delägare i ett aktivt handels-/kommanditbolag; VD i ett aktivt aktiebolag eller ordinarie styrelseledamöter i ett aktivt aktiebolag) uppgår till 14,8 % vilket är den högsta andelen någonsin i Jämtlands län och innebär en tredjeplats i landet. Även för kvinnorna är länet bland de tre mest företagsamma länen i Sverige. Andelen för kvinnor är 8,9 % vilket är en ökning med 0,2 procentenheter. Andelen unga som är företagsamma vänder uppåt och utgör idag 6,7 procent. Vilket är näst bäst i landet.

Besöksnäringen är en basindustri i region Jämtland Härjedalen och antalet årliga övernattningar överstiger 10 miljoner och tillväxten är stark via de spridningseffekter som uppkommer inom byggande, handel och servicetjänster. Antalet årssysselsatta inom besöksnäringen uppgår till ca 4400, inkluderas de indirekta arbetstillfällena uppgår siffran till ca 6 700 årsarbeten. Löneskatterna från turismen uppgår årligen till ca 625 Mnkr varav 2/3 till kommunerna och 1/3 till regionen.

Nationella strategins prioritering 2 – Attraktiva miljöer och tillgänglighet

Trafikförsörjning och kollektivtrafik

Ett regionalt trafikförsörjningsprogram för perioden 2016-2020 har utarbetats och antagits. Frågan om länstrafikbolaget ska vara kvar eller föras över i förvaltning har utretts och diskuterats resulterande i ett beslut att Länstrafiken i Jämtlands läns AB även fortsättningsvis ska upphandla kollektivtrafiken. Diskussioner har också förts med de övriga norrlandslänens kollektivtrafikhuvudmän, bl a som en följd av storregionutredningen. Detta har, som bieffekt, resulterat i ett konkret förslag om att bilda ett gemensamt bolag för bussgods. från 2018.

Gällande det nationella förslaget till inriktning för planeringen av transportinfrastrukturen för åren 2018 – 2029 har regionen framhållit behovet av en ny modell för fördelning av de ekonomiska ramarna som väger in antalet mil statlig väg och trafiken på dessa i högre utsträckning än idag. Det är väsentligt att hela trafikvolymen ligger till grund för medelsfördelningen så att den stora turism- och transittrafiken ingår i beräkningsunderlaget.

Postadress

Box 654, 831 27 Östersund

Besöksadress

Rådhusgatan 72

Webbadress

www.regionjh.se

Sedan april 2016 går nattågen till/från Jämtland endast under turistsäsong. Region Jämtland Härjedalen har inlett ett samarbete med SJ om hur trafiken ska kunna utvecklas på ett lönsamt sätt så att säsongerna kan förlängas. Regionen har dessutom initierat att Trafikverket ska utreda om nattågstrafiken har en sådan betydelse för tillgängligheten till/från länet att staten ska ta ansvar för trafikförsörjningen.

Regionen har engagerat sig i frågan om Mittbanans standard. Både i form av skrivelser och i direkt dialog med Trafikverkets ledning. Den under hösten befarade hastighetssänkningen på del av banan från år 2018 har kunnat undanröjas genom Trafikverkets omprioritering av underhållsmedel till förmån för denna bandel. Elektrifieringen av Meråkersbanan är fortsatt en central fråga och många samverkansmöten har hållits med fylkena i Tröndelag gällande detta.

Bredband och kanalisation

Den regionala bredbandssamordnaren, som under året har överförts från länsstyrelsen till Region Jämtland Härjedalen, har bidragit till ökad samordning av dessa viktiga frågor i länet bland annat genom regelbundna träffar med kommunernas bredbandssamordnare, bredbandsoperatörer, länsstyrelsens handläggare av ekonomiskt stöd från landsbygdsprogrammet och Tillväxtverkets handläggare för ortsammanbindande nät i det regionala strukturfondsprogrammet för mellersta Norrland. Bredbandssamordnaren har också deltagit på olika informationsmöten om bredbandsutbyggnad med föreningar, företag och privatpersoner ute i länet och samverkar också med andra län kring olika bredbandsfrågor och projekt.

Ansvaret för det så kallade kanalisationsstödet till bredbandsutbyggnad har överförts från Länsstyrelsen till Regionen från år 2016. Region Jämtland Härjedalen har fattat två beslut om slutligt kanalisationsstöd utifrån tidigare, av länsstyrelsen fattade, preliminära beslut. Regionen har också fattat tre nya beslut om kanalisationsstöd under år 2016. Några ytterligare nya beslut kanalisationsstöd kommer inte att fattas då denna stödform upphörde i och med utgången av år 2016.

PTS tillgänglighetsmätning av bredbandstäckning för 2016 publiceras i mars 2017. Oktober 2015 hade 53,6% av hushållen och 42,2% av arbetsställena bredband om minst 100 Mbit/s. En omfattande utbyggnad av fiber har skett under det senaste året och planer för en omfattande fortsatt utbyggnad finns. Att nå målen för år 2020 att 90% av hushåll och företag ska ha 100 Mbit/s förefaller därför inte omöjligt

[Digitala Jämtland Härjedalen](#)

Digitala Jämtland Härjedalen, den regionala digitala agendan, fokuserar på digitaliseringens möjligheter och har identifierat fyra prioriterade områden; infrastruktur, digital kompetens, expertis och samverkan och finns representerad i Regionalt nätverk för eSamhället som drivs av SKL. En av de prioriterade frågorna är att digitalisera arkiven inom offentliga verksamheter. Ett initiativ, för att införa eArkiv har lett till en gemensam upphandling där kommunerna deltar men regionen valt att avvakta.

IT-chefsnätverket är initiativtagare till att etablera en samverkansorganisation inom IT- och eFörvaltnings-området. En förstudie genomfördes under 2015 och samtliga kommuner, kommunalförbunden samt Region Jämtland Härjedalen beslutade under våren 2016 att gå vidare med ett genomförandeprojekt. Projektdirektivet antogs i augusti och projektet "KITE – regional samverkan inom Kompetens, IT och eFörvaltning" startades upp under hösten. Ett första resultat var beslutet om att formen för samverkan ska vara gemensam nämnd under Region Jämtland Härjedalen och arbetet att prioritera bland möjliga samverkansobjekt påbörjades under sen höst.

[Starkare Kulturella och kreativa näringar \(KKN näringar\)](#)

Under året har insatser genomförts som syftar till att bygga en starkare KKN näring i regionen och stärka den ideella sektorns roll i samhället. Ett 100-tal företagare har fått personlig konsultation.

Unescosamarbetet har lett till internationellt utbyte med medlemsstäderna och en stor konferens förlagd till Östersund, där 300 delegater från över 50 länder diskuterat kultur och kreativa näringar som grund för urban och regional utveckling.

Regionen avtalar med Jamtli om det regionala museiuppdraget för att ett levande kulturarv som bevaras används och utvecklas. Förprojektering har gjorts av *Nationalmuseum Norr* och under januari 2017 sker byggstarten för den största konststatsningen i regionen på många år. I juni 2018 kommer den första permanenta filialen till Nationalmuseum i Stockholm invigas på Jamtli.

Region Jämtland Härjedalen är en av tre utvalda regioner som deltar i regeringens program Team Sweden för sektor kultur och kreativa näringar för att stimulera internationalisering och export. Gruppen består av 30 handplockade experter, koordineras av UD och Svenska Institutet.

Nationella strategins prioritering 3 – Kompetensförsörjning

Region Jämtland Härjedalen driver kompetensplattformen med stöd av Tillväxtverket. Målet är förbättrad matchning mellan utbildning och arbetsliv, att få fler att gå högre utbildning. Regionen samordnar också Lärcentra för att utveckla flexibla utbildningsformer, kommunikation och marknadsföring av vuxenutbildning.

Folkhögskolan Birka, utanför Östersund, har under året fortsatt att fortbilda personal inom migrationsboenden. Studieplatserna betalas av regionens kommuner. Samarbetet med Arbetsförmedlingen kring Etableringskurs för nyanlända fortsätter

Regionen Jämtland Härjedalens andra folkhögskola, Bäckedal utanför Sveg, genomförde under hösten en folkhögskolekurs för asylsökande i språkundervisning och samhällsorientering samt orientering i arbetsmarknaden. Totalt för båda folkhögskolorna är antalet deltagarveckor drygt 1000 fler än 2015.

På grund av stora förestående pensionsavgångar samt tillväxt inom företagandet finns inom vissa sektorer stora kompetensförsörjningsutmaningar, antalet lediga platser är det högsta på de senaste tio åren. Det är därför extra betydelsefullt att elever vid gymnasieskolorna uppnår gymnasieexamen och går vidare till högre utbildning. Gällande gymnasieexamen är regionen är näst bäst i landet. Även antalet studieavbrott har minskat markant genom deltagandet i projektet PlugIn 2.0. Övergången till högre utbildning är idag för låg, speciellt för män.

Antalet platser och studerande i Yrkesvux har ökat under året och inriktningen är att till stor utsträckning erbjuda näringslivsanpassade utbildningar. Matchningsgraden är 2016 73% , samma som riksgenomsnittet.

Regionen samordnar socialfondens länsprojekt UVAS, ungdomar som varken arbetar eller studerar. Kommunerna och arbetsförmedlingen medverkar. Det övergripande syftet och målet är att få unga som inte arbetar eller studerar att komma närmare eller etablera sig på arbetsmarknaden. Att underlätta etableringen på arbetsmarknaden även för unga med funktionsnedsättning samt utländsk bakgrund. Minska ungdomsarbetslösheten och därmed även utanförskap samt psykisk ohälsa

Nationella strategins prioritering 4 – Internationellt samarbete

Region Jämtland Härjedalen befinner sig i en kontext där samverkan över nationsgränser blir allt viktigare. Historiskt har Jämtlands län haft nära band med Trøndelag, som idag är en av

---

Postadress

Box 654, 831 27 Östersund

Besöksadress

Rådhusgatan 72

Webbadress

www.regionjh.se

Norges snabbast växande tillväxtregioner. Under senare år har allt fler samverkansarenor öppnats upp och interregprogrammet har skapat goda utvecklingsmöjligheter. På ledningsnivå förs diskussioner om att strukturera samverkan för att nå mer näringslivsutbyte men även mellan myndigheter och offentliga tjänster såsom t ex hälso- och sjukvård. Samverkan inom EU med olika regioner har skett under många år via olika projekt inom Interreg IVc och nu Interreg Europé.

Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun verkar tillsammans inom UNESCOs nätverk Creative City och upprätthåller för närvarande posten som ordförande i nätverksgruppen för Gastronomy, 18 städer från fyra kontinenter. Nätverkets 11 årsmöte hölls i Östersund september 2016 med ca 300 deltagare från ett 50-tal länder.

Nätverksarbetet är utbrett och internationellt samarbete sker genom:

- Mittnordenkommittén, en av Nordiska ministerrådets gränskommittéer. Nätverk för nordisk samverkan som arbetar med öst-västliga kommunikationer, kultur, bioekonomi, landsbygdsutveckling och social innovation samt social hållbarhet.
- Environmental Conference of the Regions of Europe (ENCORE), ett av Europas största miljönätverk för påverkan av EU:s miljöpolitik.
- European Association of Regional and Local Authorities for Lifelong Learning (EARLALL), ett nätverk för livslångt lärande
- Assembly of European Regions (AER), ett paneuropeiskt nätverk som inte enbart samlar EU-länder. Regionen deltar i kommittén för ekonomi och regional utveckling
- Northern Sparsely Populated Areas (NSPA). Här ingår de nordligaste regionerna i Sverige, Norge och Finland. Syftet är att påverka EU-politik som rör våra regioner.
  - NSPA-nätverket har tillsammans beställt en analys av OECD om läget i regionerna och hur tillväxten kan förbättras. I november 2016 presenterades policy high lights som bland annat lyfte vikten av att de unika förutsättningarna i regionerna (kargt klimat, långa avstånd till marknader och låg befolkningstäthet) implementeras effektivt i såväl nationell som EU-policy för regional utveckling. Den slutgiltiga rapporten med regionala rekommendationer kommer presenteras i mars 2017. Förväntningarna på rapporten är att den ska kunna användas i det fortsatta strategi- och målarbetet för regional utveckling men också att den ska kunna fungera som

ett underlag vid påverkansarbete, till exempel vid tilldelning av EU-medel till regionen.

Utöver ovanstående internationella samverkan innehar Region Jämtland Härjedalen sekretariatet i Europaforum Norra Sverige (EFNS) vilket samlar Sveriges fyra nordligaste regioner i syfte att påverka EU-politik. Tillsättningen av ledamöter och tjänstemannastöd till NSPA görs genom EFNS, vilket gör att forumet har en internationell koppling. Region Jämtland Härjedalen innehar även sekretariatet för EFNS.

Långsiktiga förändringsprocesser i det regionala tillväxtarbetet

År 2016 var det andra året för Region Jämtland Härjedalen som bildades 2015 och då inkluderades Regionförbundet med det regionala utvecklingsansvaret i den större organisationen. Under året har organisationsutveckling skett som bland annat resulterat i områdessammanslagning samt beslut om förbättrade arbetsprocesser.

”Läget i länet” är ett arbete för att ta fram relevant underlag med indikatorer för fortsatta gemensamma ansträngningar för länets utveckling. En utvärdering har tagits fram under 2016 gällande statusen för de sju prioriteringarna som ingår i den Regionala utvecklingsstrategin (RUS) vilket sammanfattats i en SWOT för regionen. Tillsammans med den OECD-rapport som publiceras i mars 2017 kan de regionala utvecklingsmedlen styras mot områden där effekten kan förväntas bli störst gällande tillväxtsträvandena och näringslivets tillväxt.

Regionala utvecklingsförvaltningen inom regionen har under perioden genomfört nuläges- och behovsanalys för jämställd regional tillväxt, vilket är ett av politiken prioriterat område, och en handlingsplan är framtagen, som är godkänd av tillväxtverket innebärande att resurser har tillförts för ett tvåårigt implementeringsarbete.

Mot bakgrund av klimatutmaningen samt Agenda 2030 startades 2014/2015 ett Klimatråd Jämtlands län tillsammans med länsstyrelsen. Under 2016 har rådet blivit fullt operativt och samlar myndigheter, universitet, näringsliv och intresseorganisationer för ett operativt klimatarbete.

B. Redovisning av hur användningen av medel från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder (utgiftsområde 19 Regional tillväxt) bidrar till att uppfylla målen i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen.

Allmänt

Region Jämtland Härjedalen har i arbetet med företags- och projektstöd med de regionalpolitiska medlen, anslag 1.1 Regionala tillväxtåtgärder, utgått i sina prioritering från gällande Regionala utvecklingsstrategi 2014-2030 (RUS) och Regionalt Tillväxtprogram för Jämtlands län samt gällande strukturfondsprogram för Mellersta Norrland och Interreg Norden gröna bälte. Stödgivningen utgår också från den nationella prioritering i regeringens strategi "En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 201-2020".

I den stödgivning som skett och som bygger på stödsökandes inriktning i företagsinvesteringen eller projektrinriktningen, har de flesta stöden prioriterats utifrån RUS prioriteringar "Smart Tillväxt" och "Hållbar Tillväxt". Företagsstöden har prioriterats främst från "Smart Tillväxt – företagande, innovation, forskning och utveckling", där de övergripande mål bl.a. är "fler arbetstillfällen och fler företagare", "ökad förädlingsvärde och mer försäljning utanför länet". Företag eller organisationer som erhållit företags- eller projektstöd, där inriktningen är turism, har även prioriterats utifrån RUS prioritering "Hållbar Tillväxt – besöksnäring och attraktivitet". Prioriteringens övergripande mål är bl.a. "besöksnäringen är en tillväxtmotor med hållbarhet som signum", "ledande på naturbaserade naturupplevelser" samt "fler personer besöker och bosätter sig i länet".

Regionens stödgivning kopplas också till gällande Regional Tillväxtprogram (RTP) där insatsområdet Innovation och förnyelse (motsvarar den nationella strategins Innovation och företagande) där de övergripande målen är "fler personer är företagare än idag", "fler personer besöker vårt län än idag" och "fler företag säljer på en marknad utanför länet".

När det gäller medfinansiering av företagsstöd så har Region Jämtlands Härjedalens stöd, år 2016, via de regionalpolitiska stöden uppgått till 79 960 tkr vilket är 27,68 % av godkänt stödunderlag (288 917 tkr) vilket gör att stödföretagen själva eller via annan finansiering finansierat 208 999 tkr.

Företagsstöd

Under det gångna verksamhetsåret 2016 har Region Jämtland Härjedalen fattat 82 **beslut om företagsstöd** till ett totalt värde om 79 960 372 kr samt 23 st s.k. särskilt driftstöd om 3 718 642 kr, fördelat enligt följande

Företagsstöd SFS 2015:210/211	66 st	75 987 282 kr
Sådd-lån	3 st	2 080 000 kr
Kommersiell service	13 st	1 893 090 kr
Särskilt driftstöd	23 st	3 718 642 kr

Företagsstödet har fortsatt haft en stark inriktning mot turisminriktade investeringar. 64,7 % (51,8 mnkr) av beviljat företagsstöd har gått till branschområdet turism. De största investeringarna är mot backnära boende för korttidsuthyrning samt investeringar i liftbyggnationer och konstsnö. Turismens företrädare och investerare har fortfarande en stark tro på tillväxt och turismen är en av Region Jämtland Härjedalens starkaste näringsområden. De flesta investeringarna inom turismen har under det gångna året skett i Härjedalens kommun. Av de 51,8 mnkr som beviljats turismen har 30,3 mnkr, som motsvarar 58,5 %, till företag verksamma inom Härjedalens kommun.

Till branschområde verkstad har 19,3 % (15,4 mnkr) av beviljat företagsstöd gått. Tredje största branschområde har varit trä dit 4,49 % (3,6 mnkr) av beviljat företagsstöd.

Det förhållandevis stora stödet till de turismrelaterade insatserna har en bakgrund i att det finns en stark tilltro till branschen tillväxt från externa investerare som är beredda att ta huvudparten av investeringarnas storlek. Samtidigt är det viktigt att regionens turistdestinationer/alpina anläggningar förbättrar kvalitén på den alpina produkt som erbjuds genom att byta ut släpliftar till moderna sittliftar för att möta den ökade konkurrensen och kundernas krav. Allt fler gäster vill inte stå i släpliftar och väljer därför bort orter som inte kan erbjuda sittliftar. Tillika är sittliftar/gondoler ett måste om man skall konkurrera om utländska gäster.

Turismen har under de senaste åren haft en tillväxt och år 2015 omsatte den 4,65 miljarder kronor, vilket är en ökning med cirka 200 mnkr eller 4,3 procent sedan föregående år. Sedan år 2004 har omsättningen ökat med hela 54 procent. Besöksnäringen är basnäring för regionen. Jämtland Härjedalen utmärker sig alla tydligast som ett område som sammankopplas med vinter och de många starka vinterdestinationerna med Åre i spetsen. Skidåkning, och då framför allt utförsåkning, är inte oväntat den dominerande besöksanledningen under vintern. Samtidigt kan man notera att längdåkning under de senaste fem till sex åren påtagligt har ökat i betydelse, mest i Funäsfjällen, minst i Åre.

Framtida nyttjande av 1:1 medel omfattar förutom fortsatt produktutveckling av vinterturismen också utvecklingsmöjligheter för att bättre tillvarata barmarksperioden. De lättillgängliga och lättvandrade fjällarna utgör en resurs som kan skapa större omsättning och arbetstillfällen för regionens företag och arbetstagare. Inte minst borde det gälla för att locka inhemska och utländska gäster som idag söker en alltmer aktivitetsbaserad sommarsemester/-upplevelse.

Projektstöd

Region Jämtland Härjedalen har när det gäller **medfinansiering av projekt** fattat 31 st beslut om medfinansiering, totalt omfattande 38 198 574 kr. Dessa har varit klassificerade enligt följande –

Innovation och företagande	29 st	36 572 574 kr
Attraktiva miljöer och tillgänglighet	2 st	1 626 000 kr

Ur programsynpunkt fördelar sig summan enligt följande –

Medfinansiering EUs strukturfond Mellersta Norrland	15 st	25 291 061 kr
Interreg – Nordens gröna Bälte samt övrigt EU-regionala projekt	3 st 13 st	1 788 571 kr 11 118 942 kr

Av de medel som medfinansierat projekt inom EU strukturfonder Mellersta Norrland har mer eller mindre alla medel omfattat insatser mot företags-/turismutveckling och har uppgått till 23,54 mnkr. Resterande medel, 1,75 mnkr har gått till insatser mot attraktiva miljöer och tillgänglighet

Inom de regionala projekten har 10,61 mnkr används för medfinansiering av projekt med inriktning mot företags-/turismutveckling. Resterande medel, 0,5 mnkr, har nyttjas för insatser inom kompetensförsörjning och attraktiva miljöer och tillgänglighet

Även vad gäller medfinansiering av projekt har turismrelaterade investeringar prioriterats med anledning av den betydelse som besöksnäringen har för region Jämtland Härjedalen. De privata aktörernas starka tilltro till branschområdet bidrar till att annan verksamhet också växer i dessa områden. Exempel på verksamheter som utvecklas starkt tack vare turismen är bygg-, transport-, handels-, service- och restaurangföretag vilket i sin tur innebär att den allmänna servicen i dessa bygder är betydligt bättre än den skulle ha varit om inte turismbranschen varit så stark.

C. Redovisning av genomförda aktiviteter och dess resultat inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen.

Exempel 1

Region Jämtland Härjedalen bidrar till förbättrade transportvillkor i Östersjöområdet och därmed till Östersjöstrategins mål om att *länka samman regionen* genom det gränsöverskridande samarbetsprojektet *Mittstråket* – transportsträckan mellan Sundsvall och Trondheim. Mittstråkets långsiktiga målsättning är att bidra till att länka samman flödet av människor och gods mellan de nordiska länderna i öst-västlig riktning, men även att länka ihop stråket med de södergående transportstråken som till exempel Botniska korridoren. Region Jämtland Härjedalen deltar i projektet tillsammans med Länsstyrelsen i Västernorrlands län, kommunerna efter stråket och Trafikverket. Genom att växla upp medel som finns hos de deltagande organisationerna med medel ur EU:s regionalfond skapas resurser för förbättringar av både Mittbanan och väg E 14 liksom kopplingar till dessa.

Utöver detta samverkar Region Jämtland Härjedalen även med såväl Nord- som Sörtröndelags fylkeskommuner i Norge för att förbättra infrastrukturen och trafiken mellan våra länder, till exempel genom Mittnordenkommittén. Den planerade elektrifieringen av Meråkerbanan (förlängningen av Mittbanan på norska sidan gränsen) ökar möjligheterna till utveckling av tågtrafiken på banan, såväl för gods- som persontransporter.

Genom fler cykelvägar, en säkrare väg och en snabbare järnväg bidrar projektet Mittstråket till ökad kapacitet samt ett säkert och hållbart resande. Kortare restider gör det också mer attraktivt att studie- och arbetspendla efter stråket. Under 2016 har det därför inom projektet bland annat byggts pendlarparkeringar i Undersåker och expresscykelvägar i Östersund. Under 2016 pågick även planeringsarbeten för att bygga om obebakade plankorsningar på Mittbanan med syfte att korta restiderna och öka trafiksäkerheten. För att göra E 14 säkrare och skapa ett bättre flöde pågick även planeringsarbete för ombyggnad av Rännbergsbacken respektive Hållandsbacken.

Sedan år 2014 och fram till 2016-04-30 har ett projekt bedrivits för att stärka utvecklingen efter det så kallade "Jämtlandsstråket". I detta stråk efter Mittbanan och E 14 mellan Östersund och Åre bor cirka 60 procent av länets invånare. Befolkningen är yngre efter detta stråk och här är förutsättningarna för daglig pendling till utbildning och arbete goda. Projektet, som bedrivits med stöd från Tillväxtverket, har omfattat Åre, Krokoms och Östersunds kommuner, Länsstyrelsen Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen där den sistnämnda varit projektägare. Projektet har varit framgångsrikt när det gäller att etablera

en gemensam arena för samtal och planering mellan plan- och näringslivsavdelningarna såväl inom som mellan kommunerna. Det goda samarbetet kring Jämtlandsstråket har fortsatt också sedan projekttiden tagit slut. I detta samarbete har tjänstemän från de tre kommunerna, länsstyrelsen och Region Jämtland Härjedalen deltagit.

Exempel 2

Region Jämtland Härjedalen bidrar till Östersjöstrategins mål om *ökat välstånd* genom *Plug In 2.0* som syftar till att motverka studieavbrott. För att uppnå ökat välstånd är god och genomförd utbildning en förutsättning. Minskad andel studieavbrott lyfts även fram i Europa 2020. I de skolor i regionen som har deltagit i samarbetet har andelen studieavbrott minskat från 12 till mellan 2 och 5 procent sedan starten 2012.

Genom Plug in 2.0 deltar även Region Jämtland Härjedalen i ett av Östersjöstrategins flaggskepp, *School to Work*. School to Work är en plattform för transnationellt samarbete och under 2016 har Region Jämtland Härjedalen genomfört ungdomsutbyten med regioner i Tyskland och Polen. Genom förberedelser, förstudiesesor tillsammans med lärare, själva utbytet samt skattningar innan och efter har man konstaterat att aktuella elever snabbare uppnår kunskapsmålen. Tillsammans med samverkanspartner inom Östersjöregionen har Region Jämtland Härjedalen även arbetat med att utveckla nya erfarenhets- och evidensbaserade metoder för att minska tidiga studieavbrott.

Exempel 3

En mer övergripande insats som pågått under 2016 är arbetet med *OECD Territorial Reviews: Northern Sparsely Populated Areas*. OECD har i samarbete med Region Jämtland Härjedalen, och de övriga regionerna i norra Sverige, Norge och Finland som ingår i NSPA-nätverket, genomfört en analys om läget i regionerna och hur tillväxten kan förbättras. Policy highlights presenterades i slutet av 2016 och där lyftes bl.a. vikten av att de unika förutsättningarna i regionerna (kargt klimat, långa avstånd till marknader och låg befolkningstäthet) implementeras effektivt i policy om regional utveckling på såväl EU-nivå som nationell nivå. Vidare presenterades nationella rekommendationer om hur bl.a. produktiviteten och konkurrenskraften kan ökas. Den slutgiltiga rapporten med regionala rekommendationer är antagen och kommer vara officiell från mars 2017. Målsättningen är att Region Jämtland Härjedalen kommer bidra till *ökat välstånd* genom att använda det gedigna underlaget i det fortsatta strategi- och målarbete för regional utveckling.

Återrapportering 2 – samverkan med länsstyrelsen

Samverkan kring integration

Både Länsstyrelsen och Region Jämtland Härjedalen, regionala utveckling, har en integrationssamordnare. Länsstyrelsen arbetar utifrån sitt uppdrag gällande nyanlända och ensamkommande och samordnar de olika myndigheterna i länet utifrån den Regionala Överenskommelsen (RÖK). Samordnare på Regional utveckling arbetar utifrån den Regionala utvecklingsstrategin och den Regionala strategin för ökad inflyttning och förbättrad integration. Fokus på den samordning som sker utifrån tillväxtansvaret utgår från kommunernas behov och målgruppen är alla utrikes födda, inte enbart nyanlända. Regelbunden dialog mellan samordnare på Länsstyrelsen och region Jämtland Härjedalen angående aktuella frågor och vad vi tar upp i respektive samverkansforum sker regelbundet och innan möten.

Länsstyrelsen har ett uppdrag gällande samverkan och att stödja verksamhetsutveckling inom utbildning i svenska för invandrare (SFI). SFI är inte längre en egen skolform, den ingår i vuxenutbildningen och målgruppen är bredare än nyanlända. Det är en verksamhet som har integrerats med övrig vuxenutbildning och samverkan hör därför hemma i dessa nätverk. Vår samverkan med Länsstyrelsen gällande SFI fungerar idag bra tack vare den upparbetade relationen.

Klimatrådet

Klimatråd Jämtlands län ska bidra till att på ett resurseffektivt sätt göra länets energiomställning och klimatanpassning framgångsrik. Klimatrådet utgör en plattform för samarbete, idé- och erfarenhetsutbyte mellan aktörer från bland annat näringsliv, offentlig förvaltning och intresseorganisationer. Klimatrådet medverkar i att utforma och förankra den övergripande färdriktningen för det regionala klimatarbetet, bedöma strategiska och prioriterade klimataktiviteter samt bidra till att identifiera drivkrafter, hinder, sårbarheter och möjligheter i länets klimatsamordning, energiomställning och klimatanpassning. Klimatrådet deltar i den fortlöpande utvecklingen av länets klimatstrategi – styrdokument under den Regionala utvecklingsstrategin – med tillhörande åtgärdsplaner, och är drivande i genomförandet av denna.

Klimatråd Jämtlands län ska särskilt

- stimulera ökat samarbete mellan olika aktörer,
- följa upp föreslagna åtgärder,
- identifiera synergieffekter och målkonflikter inom klimatarbetet och i relation till övrig samhällsutveckling,

---

Postadress

Box 654, 831 27 Östersund

Besöksadress

Rådhusgatan 72

Webbadress

www.regionjh.se

- hitta sätt att styra finansiering för genomförande av åtgärder i Klimatstrategins åtgärdsplaner.

Sekretariatet utgörs av tjänstemän från Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen Jämtlands län. Sekretariatet sköter löpande administration, svarar för dokumentation vid möten i Klimatråd Jämtlands län och bereder förslag till beslut och aktiviteter. Styrgruppen svarar för strategisk ledning av Klimatråd Jämtlands län och utgörs av Regionråd och Landshövding samt representanter för kommuner, näringsliv, akademi och intresseorganisationer.

Samverkan kring bredbandsutbyggnad och bredbandsstöd

Länsstyrelsen Jämtlands har under perioden 2015-06-16 till 2016-09-30 varit arbetsgivare för en regional bredbandssamordnare. Regionen förmedlade de av regeringen anvisade medlen till Länsstyrelsen för motsvarande period. Från 2016-10-01 har anställningen av bredbandssamordnaren överförts till Region Jämtland Härjedalen. Både under den tid bredbandssamordnaren varit anställd av Länsstyrelsen och därefter har en styrgrupp för bredbandsarbetet funnits på regional nivå med företrädare för både Länsstyrelsen, Regionen och en av länets kommuner. Den regionala bredbandssamordnaren fyller en viktig funktion och bidrar till ökad samordning av dessa viktiga frågor i länet. Bredbandssamordnaren har rapporterat till ovan nämnda styrgrupp så att insatser från de olika organen har kunnat koordineras.

Bredbandssamordnaren har också ordnat regelbundna träffar med kommunernas bredbandssamordnare, bredbandsoperatörer och länsstyrelsens handläggare av ekonomiskt stöd från landsbygdsprogrammet. Vid några av träffarna har också personal från Tillväxtverket medverkat för att informera om och diskutera nyttjandet av möjligheterna till stöd för ortssammanbindande nät som finns i det regionala strukturfondsprogrammet för mellersta Norrland.

Ansvar för det så kallade kanalisationsstödet till bredbandsutbyggnad har överförts från Länsstyrelsen till Regionen. Länsstyrelsen har, genom sina stödhandläggare för landsbygdsprogrammet, medverkat till att sprida information om kanalisationsstödet. Avstämningar med dessa har också skett i samband med Regionens beredning av, och beslut om, kanalisationsärenden.

Återrapportering 3 – integration och mångfald samt jämställd regional tillväxt

Integration

Integration ska genomsyra hela det regionala tillväxtarbetet. För att utveckla det arbetet och för att öka kunskapen om integration har ett internt utvecklingsarbete påbörjats. Utifrån RUS beslutades om en Regional strategi för ökad inflyttning och förbättrad integration 2015 för att tydliggöra vilka områden som ska prioriteras när det gäller integration i tillväxtarbetet. Utifrån strategin har det tagits fram indikatorer och det har gjorts en uppföljning av hur det ser ut i länet inom de prioriterade områdena:

- Höjd utbildningsnivå,
- Ökat deltagande i arbetslivet,
- Kulturkompetens och förbättrad social sammanhållning
- Förbättrad infrastruktur.

Uppföljningen används för att föra en dialog med kommuner och andra för att hitta prioriterade utvecklingsområden. Detta arbete kommer att utvecklas under 2017.

Sex gånger under året sammankallar integrationssamordnaren de åtta kommunernas integrationschefer. På dessa möten förs en dialog runt olika utvecklingsfrågor. Bl.a. tillsammans med Mittuniversitetet, Kompetensplattformen eller Migrationsverket. Initiativ tas även till projektansökningar på dessa möten. Socialfondsprojektet "Integration Jämtland Härjedalen" pågår till 2018-03-31 för att få fler nyanlända i arbete eller studier och Region Jämtland Härjedalen är projektägare och alla åtta kommuner deltar. Socialfondsprojekt "yrkesspråk" har också ansökts om och beviljats och startar 1 april 2017 vilket handlar om kompetensutveckling för SFI- och yrkeslärare i samverkan i 6 av våra kommuner.

(Se också Återrapportering 2 ovan)

Mångfald och jämställd regional tillväxt

Region Jämtland Härjedalen har under året arbetat med uppdraget jämställd regional tillväxt utifrån de riktlinjer och direktiv som samordnats av Tillväxtverket. En regional nuläges- och behovsanalys inom området jämställd regional tillväxt har tagits fram. I arbetet har jämställdhet med ett intersektionellt perspektiv tillämpas. I Region Jämtland Härjedalen har kön, ålder, bakgrund och utbildningsnivå synliggjorts och analyserats. Till viss del har där av ett mångfaldsarbete också pågått.

Utifrån nulägesbeskrivningen som belyste befolkningsstruktur, arbetsmarknad, utbildning och företagande genomfördes en behovsanalys. Därefter identifierades ett antal möjliga prioriteringar som till slut mynnade ut i tre regionala prioriteringar:

Postadress

Box 654, 831 27 Östersund

Besöksadress

Rådhusgatan 72

Webbadress

www.regionjh.se

- Arbets- och beslutsprocesserna för regionens tillväxtarbete ska jämställdhetsintegreras med ett intersektionellt perspektiv
- Regionen ska integrera ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i det regionala tillväxtprogrammet och säkerställa att jämställdhetsintegrering med intersektionell analys tillämpas vid genomförandet av programmet.
- Utveckla regionens förmåga att styra, ställa krav och följa upp andra tillväxtaktörers jämställdhetsarbete.

Under hösten arbetades en handlingsplan fram för genomförandet av de tre ovanstående prioriteringarna och de första aktiviteterna har genomförts under året. Ledningsgruppen för regional utveckling har varit styrgrupp för projektet. Utöver den har en arbetsgrupp bestående av organisationens mångfaldsstrateg, statistiker, två representanter ur ledningsgruppen för regionalutveckling, varav en områdeschef, samt särskilt sakkunnig på Länsstyrelsen arbetat med nuläges- och behovsanalysen.

Då sakkunnig på Länsstyrelsen har medverkat i processen så ser vi en direkt koppling till länets jämställdhetsstrategi och det arbete som pågår där. Tjänstemän från regional utvecklingsförvaltning ingår också i jämställdhetsstrategins referensgrupp "REJÅL".

Återrapportering 4 – miljödriven näringslivsutveckling och energi

Miljödriven näringslivsutveckling

I den regionala utvecklingsstrategin framhålls att regionen skall arbeta för att det skall finnas en säker och uthållig och hållbar energiförsörjning för länets företag och hushåll. Vidare skall man arbeta för att sänka/minska utsläppen av koldioxid i regionen.

I Region Jämtland Härjedalens projekt Zerooil arbetar man utifrån idén att Jämtland Härjedalen ska bli en fossilbränslefri region. Genom detta erbjuds alla intresserade enskild rådgivning avseende effektivisering och konvertering till förnybar energi även i annan form än bioljor. 10 företag har fått en fördjupad projektering avseende konvertering från eldningsolja till bioljor, två av dessa har påbörjat verkställandet. Vidare har rådgivning med ett tjugotal företag och organisationer genomförts på temat energieffektivisering och/eller konvertering från olja till förnybar energi. Sedan år 1990 har leveranserna av fossil eldningsolja minskat med 93 % och mer än 25 % bara de senaste åren.

Som en del i *Nyindustrialiseringsstrategi för Sverige* har förstudieprojektet Smart Industri påbörjats där Region Jämtland Härjedalen arbetar tillsammans med IUC Z-Group. IUC Z-Group är en sammanslutning av drygt 50 industriföretag. I förstudien ingår bl.a. att titta på förutsättningarna att arbeta med hållbar produktion och en grön omställning.

Regionala strukturfonderna

Region Jämtland Härjedalen har haft ansvar för ordförandeskapet och sekretariatet för Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska Socialfonden för Mellersta Norrland sedan 2014. Regionalt utvecklingsansvarig för Jämtlands län har varit Region Jämtland Härjedalen och för Västernorrlands län Länsstyrelsen Västernorrland. I strukturfondspartnerskapet är även Länsstyrelsen Jämtland representerad.

Under 2016 har 22 projekt beviljats inom den regionala fonden och 3 projekt inom Socialfonden.

Partnerskapet har, för att få bättre och fler projekt inom tematiska området "stödja övergången till koldioxidsnål ekonomi i alla sektorer", beslutat om ett snabbare beviljande av medel för förstudier. Tre sådana förstudier beviljades under vintern 2016. I övrigt har ett projekt och en större förstudie beviljats medel. I arbetet med att få fram fler och bättre projekt inom insatsområdet har det sedan våren 2016 funnits samverkan med ansvariga i länsstyrelsen Västernorrland och de samverkansgrupper (t ex Klimatrådet) som finns i Jämtlands län där även länsstyrelsen är medverkande. Partnerskapets sekretariat har haft ett intensivt arbete med berörda tjänstemän inom strukturfondsområdet, t ex Energikontoret, för att inspirera till projekt och för att finna presumtiva målområden och projektsökande. Samverkan och också skett med ansvariga inom Tillväxtverket.

Återrapportering 5 – bredbandsutbyggnad

Redovisningen har skett i enlighet med Post- och telestyrelsens anvisningar och expedierats till länsstyrelsen i Örebro län som sammanhållande part.

Återrapportering 6 – kommersiell service

Serviceprogrammet har till syfte att styra insatser för en god servicenivå i Region Jämtland Härjedalen. Målet är att kvinnor och män, oavsett etnicitet och ålder, ska ha likvärdig tillgång

till dagligvaror och drivmedel. Programmet ska vara ett styrande dokument i syfte att samla resurser och insatser för att uppnå detta mål om en god servicetillgänglighet i länet samt vara vägledande för användandet av stödet till kommersiell service. Programmet ska också kunna användas av andra myndigheter, organisationer och företag i syfte att samla resurser och insatser mot det gemensamma målet – en god servicenivå i regionen.

För att uppnå de resultat som finns med i *Regionala Serviceprogrammet* och dess handlingsplan så har Region Jämtland Härjedalen i april 2016 anställt en samordnare för service på landsbygden som tar ett helhetsgrepp kring kommersiell service, så väl strategiskt som handläggning av de stöd som finns inom kommersiell service.

Inom det strategiska området finns ansvaret över det regionala serviceprogrammet och dess handlingsplan som är uppdelat i fyra olika prioriterade områden. För att uppnå målen samordnar Region Jämtland Härjedalen ett forum för servicefrågor där det är fast representation från alla åtta kommuner, länsstyrelsen Jämtlands län samt Region Jämtland Härjedalen. I denna grupp lyfts alla frågor kring kommersiell- och viss offentlig service i regionen, det byts erfarenheter och skapas samsyn och samverkan.

De aktiviteter som pågått under 2016 gällande de fyra prioriterade målområdena i Regionala serviceprogrammet är:

Nya tekniska och innovativa lösningar för serviceförsörjning

Under året har arbetet med kartläggning och uppföljning kring butikernas tillgång till bredband fortsatt och det är ett arbete som går framåt, även om det fortfarande finns butiksorter utan bredband. Det har pågått ett arbete i regionen gällande utbildning av äldre inom digitala banktjänster och det arrangerades även ett möte med Swedbank, Handelsbanken, Bankomat AB samt Loomis AB för att diskutera utvecklingen kring betaltjänster, kontanter och betallösningar som blir alltmer digitaliserade.

Tillgänglighet till framförallt dagligvaror och drivmedel

Under året har det fortsatt arbetats med att skapa kommunala serviceplaner som går direkt under serviceprogrammet. I slutet av år 2016 hade sex av åtta kommuner egna politiskt beslutade serviceplaner och de två resterande är under process. För att främja tillgängligheten så har även finansiellt stöd handlagts och de stöd som handläggs av region Jämtland Härjedalen är särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen, hemsändningsbidrag, investeringslån samt servicebidrag. Omfattningen av dessa beslut under år 2016 för regionala tillväxtåtgärder var 1 893 090 kr och det beviljades 23 stycken särskilda driftstöd till dagligvarubutiker till en omfattning av 3 718 642 kr. Investeringsstöd samt rådgivningsinsatser inom kommersiell service handläggs av vår samverkanspart

---

Postadress

Box 654, 831 27 Östersund

Besöksadress

Rådhusgatan 72

Webbadress

www.regionjh.se

Länsstyrelsen Jämtlands län. En analys kring kompetensutveckling hos servicegivarna påbörjades.

Samordning för en god service

I och med att stort arbete har lagts på kommunala serviceplaner så har även en bra kartläggning av samordningslösningar gjorts samt nya slags samordningslösningar diskuterats. Kring det som kallas servicepunkter i de kommunala planerna så finns det en samordningstanke bakom och detta är ett arbete som fortgår.

Genomförandeprocess, ökad kunskap och nya metoder kring servicefrågor

Under 2016 arrangerades en workshop där servicegivare, tjänstemän och förtroendevalda från kommun, region och länsstyrelse närvarade. En arena som gav resultat i form av ökad kunskap, förståelse samt nya tankar. Många av tankarna som kom upp på workshopen har lyfts in i en projektansökan vid namn "Stärkt samverkan för kommersiell service i Jämtland Härjedalen" som beviljades och som stärker de regionala processerna än mer de kommande åren. Det har initierats en undersökning om hur servicetillgänglighet sätter ramarna för livsvillkoren på landsbygden. Denna undersökning kommer att genomföras 2017 samt 2018 och kommer att utgå från ett jämställt perspektiv.